

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ४, अंक ३७]

बुधवार, जून १३, २०१८/ज्येष्ठ २३, शके १९४०

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ६९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१८ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १६.— महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.	पृष्ठे १-३
--	------------

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १३ जून २०१८.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XVI OF 2018.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA
CO-OPERATIVE SOCIETIES ACT, 1960.

सन २०१८ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १६.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६१ चा **आणि ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यात महा. २४. आणखी सुधारणा करण्याकरिता महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

(१)

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करित आहेत :-

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१८, असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३अअ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम ७३ अअअ मधील, पोट-कलम (३) मध्ये, “ पदाधिकाऱ्यांची मुदत समितीच्या मुदती इतकीच असेल ” या मजकुरानंतर, “ आणि समितीची मुदत समाप्त झाल्यावर, सदस्यांनी समितीचे सदस्य म्हणून आपली अधिकार पदे रिक्त केली असल्याचे मानण्यात येईल ” हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३कब ची सुधारणा. ३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३कब मध्ये, पोट-कलम (१५) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—

“ (१५) जेव्हा कोणत्याही संस्थेच्या बाबतीत, तिच्या समितीची मुदत, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी समाप्त झाली असेल तेव्हा अशा समितीची निवडणूक ही राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाकडून अशा प्रारंभाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीच्या आत घेण्यात येईल :

परंतु, अशा संस्थेच्या बाबतीत, समिती सहा महिन्यांच्या कालावधीपर्यंत किंवा अशा संस्थेच्या निवडणुकीचा निकाल घोषित होईपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, पद धारण करण्याचे चालू ठेवील :

परंतु आणखी असे की, बँक व्यवसाय करणाऱ्या संस्थेच्या बाबतीत, भारतीय रिझर्व्ह बँकेने किंवा राष्ट्रीय बँकेने दिलेला आदेश किंवा प्रसिद्ध केलेली मार्गदर्शक तत्वे अभिभावी असतील. ”.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम १६६ ची सुधारणा. ४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १६६ मधील पोट-कलम (४) वगळण्यात येईल.

निवेदन.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (१९६१ चा महा. २४) याद्वारे भिन्न उद्दिष्टे, वर्गीकरण आणि पोट-वर्गीकरण असलेल्या सर्व सहकारी संस्थांचे नियमन केले जाते. तसेच उक्त अधिनियमाच्या तरतुदीद्वारे सहकारी संस्थांच्या व्यवस्थापकीय अंगाचेही नियमन केले जाते आणि त्यांच्या सदस्यांच्या हिताचेही रक्षण केले जाते.

कलम ७३अअअ चे पोट-कलम (३) याप्रमाणे, समितीच्या निवडून आलेल्या आणि तिच्या पदाधिकाऱ्यांच्या पदावधी हा निवडणुकीच्या दिनांकापासून पाच वर्षे इतका असेल आणि पदाधिकाऱ्यांची मुदत समितीच्या मुदती इतकीच असेल. जेव्हा समितीच्या मुदत समाप्तीपूर्वी, निवडणूक घेता येऊ शकली नसेल तेव्हा, नवीन समिती अस्तित्वात येईपर्यंत विद्यमान समितीला आपले काम चालू ठेवावे लागते, त्यामुळे कलम ७३अअअ खालील पाच वर्षांच्या मुदतीसंबंधीच्या आधीच्या तरतुदींचे उल्लंघन होत आहे. आणि म्हणून, अशा परिस्थितीत, कलम ७७अ द्वारे योजल्याप्रमाणे, निबंधकास, त्याद्वारे कार्यवाही करण्यास समर्थ बनवणाऱ्या अतिरिक्त तरतुदीद्वारे, कलम ७३अअअ मध्ये सुधारणा करणे गरजेचे आहे.

उक्त अधिनियमाच्या कलम ७३कब च्या तरतुदीनुसार सहकारी संस्थांच्या सर्व निवडणुका ह्या राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाद्वारे घ्यावयाच्या असतात. उक्त कलम ७३कब च्या पोट-कलम (१५) नुसार, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) अधिनियम, २०१३ (२०१३ चा महा. १६) याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास नियत असेल किंवा अशा दिनांकानंतर, दिनांक ३१ मार्च २०१३ पर्यंत नियत होईल, अशी समितीची निवडणूक आणि त्याच्या परिणामी पदाधिकाऱ्यांची निवडणूक ही, ३० जून २०१५ पूर्वी घेण्यात येईल. राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण, ११ सप्टेंबर २०१४ पासून म्हणजेच, ज्या दिवशी उक्त प्राधिकरण स्थापन करण्यात आले होते त्या दिनांकापासून मागील तीन पक्षा अधिक वर्षे निवडणुका घेत आहे आणि बहुसंख्य सहकारी संस्थांच्या निवडणुका पूर्ण झाल्या आहेत. तथापि, विवक्षित कारणांमुळे ज्यांची निवडणूक घेण्यात आलेली नाही त्या सहकारी संस्थांच्या बाबतीत, अशा संस्थांची समिती, त्यांची मुदत संपल्यानंतर देखील त्यांचे पद धारण करणे चालू ठेवतील हे वैध ठरणार नाही. हे लक्षात घेता, ज्यांची मुदत संपली आहे अशा समितींच्या बाबतीत, राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण, प्रस्तावित अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांत, अशा समितीची निवडणूक घेईल आणि अशा प्रारंभाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीपर्यंत किंवा अशा संस्थेच्या समितीच्या सदस्यांच्या निवडणुकीचे निकाल घोषित होईतोपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, अशी समिती पद धारण करणे चालू ठेवील, अशी तरतूद करण्यासाठी उक्त कलम ७३कब चे पोट-कलम (१५) बदलीदाखल करण्याचे प्रस्तावित केले होते.

त्याचप्रमाणे, उक्त अधिनियमाच्या कलम ७३कब व ७३ आय यांच्याशी सुसंगत होण्याच्या दृष्टीने उक्त अधिनियमाच्या कलम १६६ चे पोट-कलम (४) वगळण्याचे प्रस्तावित केले होते.

२. याबाबतीत, दिनांक २६ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सुरू झालेल्या राज्य विधान मंडळाच्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनामध्ये महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) विधेयक, २०१८ (२०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २६) दिनांक २६ मार्च २०१८ रोजी महाराष्ट्र विधानसभेमध्ये पुरःस्थापित करण्यात आले होते. तथापि, दिनांक २८ मार्च २०१८ रोजी राज्य विधान मंडळाच्या अधिवेशनाची सत्र समाप्ती झाल्यामुळे उक्त विधेयक राज्य विधान मंडळाकडून संमत होऊ शकले नाही. म्हणून, उक्त कलमे ७३अअअ, ७३कब आणि १६६ यांमध्ये तात्काळ सुधारणा करणे इष्ट वाटते.

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (१९६१ चा महा. २४) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे ज्यामुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक १२ जून २०१८.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

संतोख सिंग संधू,
शासनाचे अपर मुख्य सचिव.